

بهترین مؤمنین از دیدگاه حضرت زهرا سلام الله علیها

حضرت زهرا سلام الله علیها در روایتی شریف می‌فرمایند: خَيْرُكُمْ أَلْيَنُكُمْ مَنَاجِبُهُ وَأَكْرَمُهُمْ لِنِسَائِهِمْ^۱

ترجمه: بهترین شما کسی است که نرم‌خو تر باشد و بیش از دیگران زن خود را تکریم کند.

بهترین انسانها کسانی هستند که هرچه بیشتر به صفات خداوند و رسول او زینت پیدا کنند. خداوند متعال، سر منشأ رحمت و عطوفت و مهربانی است. رحمت او بر غضب او غلبه دارد؛ «یا من سبقت رحمته غضبه» ای کسی که رحمتت بر غضبت غلبه دارد. بلکه باید گفت خداوند متعال، غضبش هم جزئی از رحمتش محسوب می‌شود. او اگر بر بنده ای قهر می‌کند نیز از سر خشم و غضب به معنای متعارفش نیست، بلکه غضب او نیز نوعی پاک شدن از گناهان و آمادگی برای بهشت است؛ مگر کسانی که کار را به جایی رسانده اند که دیگر هیچ استعدادی برای بهشتی شدن در خود باقی نگذاشته اند و آنها در جهنم جاودانه خواهند بود؛ «خالدین فیها ما دامت السماوات و الأرض» (هود/ ۱۰۷) اما خداوند از آنجا که رحمتش سیطره بر همه موجودات دارد، تا جایی که ممکن باشد سختی‌ها و مشکلاتی پیش پای انسان می‌گذارد تا کار او به جهنم نرسد و پیش از آن، گناهان او تصفیه و حساب او تسویه شود. این ناشی از رحمت پروردگار است. حتی در جایی که از ظالمان انتقام می‌گیرد به دلیل گرفتن حق مظلوم است؛ پس اینجا هم ناشی از رحمت اوست. حاصل این که خداوند رحیم و بخشنده و مهربان و عطوف است.

پیامبران و امامان علیهم السلام نیز از آنجا که تمام صفات کمالی خداوند را دارا هستند دارای صفت مهربانی و رحمت هستند. آنها نیز مهربان نسبت به کل خلایق هستند و راهنمایی آنها نسبت به انسانها نیز ناشی از رحمت و مهربانی آنهاست تا راه را درست بروند و از گرفتاریها و مصائب نجات پیدا کنند. مهربانی پیامبر نسبت به موجودات، از سوی خداوند در وی نهاده شده است؛ «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ

لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ» (آل عمران / ۱۵۹) ترجمه: پس به واسطه مهر و رحمتی که از سوی خداوند نصیب تو شد، در برابر آنها نرم و مهربان شدی و اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو پراکنده می‌شدند.

پس یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های خداوند و رسول او مهربانی و لطافت و عطوفت است و کسی که این ویژگی‌ها را به خود بگیرد به خداوند نزدیکتر خواهد شد و جزء بهترین انسانها قرار خواهد گرفت. کسانی که نرمخو هستند و با مردم مدارا می‌کنند، جزء بهترین بندگان خدا هستند.

این نرمخویی و مهربانی باید شامل همه انسانها بشود، مگر آن دسته از انسانها که خداوند دستور دشمنی و غیظ نسبت به آنها داده است که البته این غیظ نسبت به آنها نیز از سر رحمت است که اولاً شاید خود آنها به عقل بیایند و دست از ظلم و تجاوز بردارند و ثانیاً دیگر مردمان از ظلم آنها در امان بمانند؛ پس در چنین غضبی هم نوعی رحمت خوابیده است.

پس مهربانی انسان باید همه خلایق را در بر گیرد، اما هرچه انسانی به ما نزدیکتر باشد، باید مهربانی و عطوفت ما به او خاص‌تر باشد. این نزدیک بودن، از سه جهت حاصل می‌شود: ۱- از طریق پیوند ایمانی و اخوت ایمانی ۲- از طریق نسب و ژن ۳- از طریق سبب و پیوند

جهت اول و دوم فعلاً محل بحث ما نیست، اگرچه آنها نیز بسیار مهم‌اند. در اینجا به تبع روایت حضرت زهرا سلام الله علیها جهت سوم مد نظر ماست. مهمترین پیوندی که میان دو انسان به وجود می‌آید و پیوندهای دیگر به تبع آن به وجود می‌آید و استمرار نسل انسان به واسطه آن به وجود می‌آید پیوند دو همسر است. این پیوند، پر برکت‌ترین پیوند عالم است که استمرار نسل افراد و استمرار نسل کل بشر متوقف بر آن است؛ لذا همسر انسان یکی از گرمی‌ترین افراد نزد انسان است و باید بسیار گرمی داشته شود و با کرامت و مهربانی با وی برخورد شود. کسی که می‌تواند خلایق بسیاری از انسان را پر کند و کسی که نیمه دیگری از انسان است و نقائص او را بر طرف می‌کند و او را کامل می‌کند و علاوه بر آن موجب استمرار نسل او می‌شود باید به طور ویژه گرمی داشته شود. چنین کسی که تکریم همسر خویش را می‌نماید جزء بهترین انسانهاست. به ویژه که زن عنصری بسیار لطیف است و نیاز ویژه‌ای به تکریم و توجه و محبت دارد.